

New York State Reformatory

ved

Elmira.

Efter et foredrag, holdt i »juridisk Forening« d. 30 april 1891.

På en tid, hvor kriminalpolitiken er trængt så stærkt frem og har vakt røre blandt kriminalisterne ved sin fordring om straffens fastsættelse efter forbryderens individualitet med alle de vidtrækkende konsekvenser såvel for straffastsættelse som for straffuldbyrdelse, som denne sætning medfører, vil det formentlig ikke være uden interesse at stifte noget nøjere bekendtskab med en amerikansk strafanstalt — det såkaldte **Elmira Reformatory** — som, i stor stil anlagt og principmæssig gennemført, med held har ført ud i virkeligheden adskillige af de tanker, som nu så stærkt optage sindene i Europa. Den energi og klogskab, hvormed dette er sket, og de resultater, som derved ere opnåede, have ikke alene skaffet den talrige efterlignere i Amerika, men vakt opmærksomhed både i England og Tyskland*).

Forinden anstalten gøres til genstand for nærmere omtale, støttet på dens årlige beretninger fra 1877—1891, vil det dog formentlig være hensigtsmæssigt at gøre nogle

*) Ellis: The Criminal 1890. Wach: Reform der Freiheitsstrafe 1890.
Elmira Reformatory omtales desuden i nærværende Tidsskrift Arg.
1884. Siden er anstaltens plan imidlertid bleven betydelig forandret.

bemærkninger om det nordamerikanske fængselsvæsen i almindelighed.

For de Forenede Staters Union gælder ingen fælles, almindelig straffelov. Kun for statsforbrydelser, hvortil henregnes falskmønteri, brud på valg-, post- og skattelove, ere fælles straffennormer givne for alle stater. Iøvrigt er strafferetsplejen overladt de enkelte stater. Resultatet heraf er stor uensartethed såvel med hensyn til straffastsættelsen som straffuldbyrdelsen. Et sted straffes røveri og ukvalificeret brandstiftelse med døden, et andet sted er dødsstraf afskaffet. To tyve, som bo i en miles afstand fra hinanden, men på forskellige sider af grænse-linien mellem to stater, og som stjæle genstande nøjagtig af samme værdi, sendes, den ene i fængsel for nogle dage, den anden i tugthus for flere år. Principerne for behandlingen af de dømte ere ikke mindre forskellige. I så godt som alle stater findes vel en sondring mellem 2 forskellige arter fængsler, nemlig *city* og *county jails* på den ene side, kommunale institutioner beregnede på varetægtsarrest og udståelse af korte straffe, og *penitentiaries* på den anden side, statsfængsler eller tugthuse for langvarigere straffe. Men en nøjere angivelse af *jails* og *penitentiaries* virke-område kan ikke gives. Medens adskillige stater kun anvende »jail« for ganske små straffe, så at der selv for forholdsvis ringe forbrydelser dømmes til »penitentiaries,« benytte andre stater jail i stort omfang selv for meget lange straffe. Medens i New York således gennemsnitsstraffen i jails er 94 dage, i Wyoming endog kun 17 dage, er i Alabama gennemsnitsstraffen 437 dage, i Massachusett 379. Således vil endog grove forbrydere kunne findes som dømte i jails sammen med personer, der for en ringe politi-forseelse ere spærrede inde i nogle dage. Hertil kommer, at der i det enkelte jail kun undtagelsesvis er truffet foranstaltninger til den fornødne separation mellem fangerne, så at store og små forbrydere, varetægtsarrestanter, ja endog i enkelte stater vidner, hvis tilstedeværelse man så-

ledes sikrer sig, gældsarrestanter og vanvittige, færdes mellem hverandre, ofte endog kun i ringe grad beskæftigede med arbejde. Det er herefter ikke forunderligt, at der ved de nationale fængselselskabers kongresser ideligt klages stærkt over tilstanden i Staternes jails, der erklæres med få undtagelser at stå på samme trin som Tyrkiets og Ægyptens. Som ypperlige jails må dog fremhæves Bostons, Suffolks og Ohios.

De forskellige staters penitentiaries stå på et betydeligt højere trin, men straffenes karakter og varighed ere ligeledes indbyrdes meget forskellige. Nogle stater, som Pennsylvanien, bibeholder cellesystemet, i andre stater ere progressive systemer efter indbyrdes afvigende principer bragte til anvendelse, men almindeligst er adskillelse i celle om natten, fællesarbejde om dagen i hele straffetiden. I de sydlige stater bruges imidlertid den fordærlige fremgangsmåde at forpagte samtlige fanger bort, væsentligst til arbejde i kulminer og bjergværker, hvor deres arbejdsevne på det mest samvittighedsløse udbyttes til fordel for private, hvoraf da følgen er de skrækkeligste tilstande med uhyre dødsprocenter. Ca. 5000 fanger ere beskæftigede på denne måde, for største delen negre, hvorfor man også til forsvar for systemet gør gældende, at kun en sådan straf gør indtryk på de sorte, der finde det almindelige fangeliv ganske behageligt og derfor ikke frygte det som de hvide! — Det almindeligste arbejdsystem i penitentiaries er kontraktssystemet, enkelte steder anvendes statskapital, men overalt kan den samme indvending gøres gældende, at der lægges for megen vægt på, at fængslerne skulle kunne underholde sig selv, og at derfor arbejdsdriften er rent fabrikmæssig uden mindste hensyn til fangernes ve og vel i strafanstalten og efter løsladelsen. »Det billigste fængsel er hos os det bedste fængsel,« siges der ironisk på fængselskongresserne som karakteristik på staternes herskende tendens. — Nogle stater have formildelseslove, så at straffetiden forkortes ved god opførsel, andre have ingen, og de forskellige staters formildelseslove hvile på forskellige principer og afvige

stærkt i det omfang, hvori formildelsen tilstås. Nogle få stater have optaget den ubestemte dom og betingede løsladelse i deres straffelove, andre betragte sådanne bestemmelser som en omstyrtelse af strafferettens grundpiller og en ligefrem trussel mod domstolenes myndighedsområde. — En almindelig kræftskade, som hele det amerikanske fængselsvæsen lider af, er endelig de politiske hensyn, som gøre sig gældende ved ansættelsen af fængselsembedsmænd, idet et systemskifte ufejlbarligt sætter ny mænd ind, hvis eneste adkomst er deres politiske fortjenester af det sejrende parti.

Imidlertid må det fremhæves, at netop den autonomi, som hver enkelt stat er i besiddelse af, også har sine gode sider. Herved opnås nemlig, at den amerikanske modtagelighed for ny ideer let kan give sig udslag i praktiske forsøg. Derfor er Amerika i så høj grad de penitentiære forsøgs land, og herpå beror det for en væsentlig del, når det har givet to straffesystemer navn og netop nu bragt to så betydningsfulde problemer på bane som den betingede og den ubestemte dom. De organer, hvorigennem tanken om indstiftelsen af sådanne forsøg føres frem, ere de amerikanske fængselselskaber, der spille en betydelig rolle som ledere og vækkere af den offentlige mening. Det er også disse, som i Amerika have været den nyere kriminalpolitikens bærere og vakt opmærksomhed for dens tredeling af forbryderindividualiteterne, i lejlighedsforbrydere, forbederlige og uforbederlige vaneforbrydere. For den første klasse toges til udgangspunkt de bestående jails, der fordredes indrettede således, at de blev i stand til at tildele en virksom repressiv straf med hårdt og tvungent arbejde uden samtidig at besmitte fangen med last og forbrydelse; for den sidste klasse penitentiaries, under forudsætning af, at det gjordes dem muligt at være til virkelig beskyttelse for samfundet ved antagelse af den ubestemte doms princip, således at den anerkendte forbryder ikke løslodes til en forud bestemt tid, uanset hvilke hensigter han bragte med

fra fængselsporten til samfundets yderligere udbygning, men holdtes afspærret eventuelt på livstid, under alle omstændigheder så længe, indtil fuldt betryggende garantier for hans pacificering vare opnåede. Derimod manglede der i det amerikanske fængselsvæsen indretninger for mellemklassen, de forbederlige forbrydere. Arbejdet overfor disse kunde ikke rettes på deres moralske forbedring, en opgave, som staten, virkende overfor tusender og med et kompliceret apparat af ledere og opsynsmænd, på forhånd må anses for at være ude af stand til at løse, men kun på det praktiske formål at gøre forbryderen til en nyttig borger, der ved ærligt arbejde kan fortjene sit brød. Her fandt man da et tilknytningsskolepunkt i de bestående reformskoler for børn, en tanke, der lå så meget nærmere, som det efter udgangspunktet dog kun kunde være unge forbrydere, hvorom der blev tale. På dette grundlag uden nærmere udformning af, hvorledes tanken i enkelthederne skulde realiseres, lykkedes det i 1874 New York Fængsels-selskab at få lovgivningsmagten til at bevilge midlerne til en ny strafanstalt, der skulde kaldes *New York State Reformatory* og efter den by i staten, hvorved den anlagdes, fik navnet *Elmira*.

Elmira Reformatory ligger på en høj udenfor byen Elmira, omgivet af skove og bakkedrag. Det består af en hovedbygning med 2' sidefløje, pragtfulde i arkitektur og udstyrelse, imponerende i højde og udstrækning. Bag hovedbygningen grupperer en mængde mindre bygninger sig, kontorer, værksteder, undervisningslokaler, et kapel etc., så at med haver og gårdspladser omslutter ringmuren 280 acres land, alt hørende til anstaltens territorium. Byggeforetagenderne på grunden ere endnu ikke afsluttede, idet det stadig voxende antal fanger og de ny foretagender, som næsten hvert år sættes i værk, uophørlig nødvendiggøre udvidelser og tilbygninger. Anstalten rummer nu over 1100 fanger, et antal, som bestyrelsen i sin sidste beretning af 1891 ikke ønsker yderligere forøget, for at ikke

det hele apparat skal miste overskuelighedens fortrin, hvorimod den varmt anbefaler oprettelsen af et nyt reformatory, grundet på de samme principer. Samtlige til anstalten hørende bygninger have kostet staten 1¼ million dollars, med udstyrelse, redskaber, maskiner etc. henimod 2 mill. d.; de årlige driftsomkostninger beløbe sig til ca. 150,000 dollars.

I spidsen for anstalten står et bestyrelsesråd (*board of managers*), bestående af 5 medlemmer, hvis formand (*general superintendent*) lige fra begyndelsen har været Z. R. BROCKWAY, en mand, som alt tidligere havde gjort sig fortjent af statens fængselsvæsen, og som i sin nuværende stilling efter enstemmige udtalelser har indlagt sig den største fortjeneste. Bestyrelsen er stillet uafhængig af alle politiske omskiftelser og har selv afgivet en erklæring om, at ved dens ledelse af anstalten skulle aldrig politiske hensyn af nogen art gøre sig gældende. Iøvrigt vil dens myndighedsomraade nærmere fremgå af det følgende.

Anstalten er bestemt til optagelse af personer mellem 16—30 år, som have gjort sig skyldige i justitsforbrydelser (*felony or other crime* i modsætning til *misdeamano*), for såvidt de ikke tidligere have været straffede med indespærring i et statsfængsel. Indenfor disse grænser beror det på domstolens skøn, hvorvidt Elmira kan anses for bedst skikket til forbryderens optagelse eller et statsfængsel, altså, om han er modtagelig for reform eller må anses for uforbederlig. For at sikre anstalten mod misgreb i så henseende fra domstolens side, gives der bestyrelsen ret til efter sit skøn at overføre til statsfængslerne sådanne øjensynlig uforbederlige fanger, hvis nærværelse skader institutionens vel, såvelsom andre, der af en eller anden grund ikke ere skikkede til at gå ind under anstaltens plan. På den anden side har også overbestyrelsen for statens andre fængsler ret til at overføre til Elmira fanger, der ved deres ungdom og gode opførsel give håb om reform, for såvidt plads haves. På grund af denne sidste bestemmelse ere

blandt de 4550 fanger, som anstalten siden 1877 har modtaget, kun 187 overførte fra statsfængslerne, hvoraf 15 påny ere førte tilbage. Iøvrigt har heller ikke Elmira i nogen betydelig grad benyttet sin omflytningsret, idet af 3485 afgåede fanger foruden de nævnte 15 kun 256 ere overførte til statsfængslerne som ikke egnede til Elmiras reformarbejde, hvorfor bestyrelsen kan erklære domstolenes skøn for som regel at have været heldigt og godt. 31 fanger ere desuden som sindssyge overførte til sindssygehospitalerne.

Sin karakteristik af den befolkning, som det er Elmiras opgave at modtage og reformere, giver direktøren i en af sine beretninger på følgende måde:

»Med få undtagelser er det ignoranter, ikke blot ulærte men uudviklede i alle de højere åndsegenskaber, som adskille os fra dyrene. De ere derfor ufølsomme for moral og ligegyldige for andres ret og velfærd, når den står i vejen for tilfredsstillelsen af deres egne driftmæssige ønsker. Således ere de stadig under trykket af øjeblikkets tilskyndelser, ude af stand til vedvarende at forfølge noget mål eller nogen plan, som ikke netop er egnet til at tilfredsstille deres depraverede lyster. Slet betalte for deres dårlige arbejde bukke de stadig under for fristelser, som tilbyde en større indtægt, der let opnås ved forbrydelse, foruden at deres ubeherskede lidenskaber lede dem til voldsgerninger og brud på den offentlige fred. Det eneste sociale samkvem, som er dem muligt, er med folk af deres egen slags, der til deres egen og samfundets ulykke altfor let findes i det samfund af løsladte forbrydere, som årlig under det nuværende domssystem strømmer ud af vore fængsler!«

Denne almindelige karakteristik's rigtighed bekræftes tilfulde af de oplysninger, som ved hver fanges modtagelse afkræves ham om forældre, opdragelse og levevis, samt af de iagttagelser, som optegnes om hver enkelts almindelige egenskaber og de ejendommeligheder, der fremgå under behandlingen i anstalten, oplysninger, som foreligge samlede i beretningerne og yde et kriminalantropologisk materiale

af stor interesse. Nogle enkelte tal skulle i så henseende anføres.

Med hensyn til fangernes afstamning oplyses, at ca. 13 pct. have epileptiske eller sindssyge forældre, 50 pct. mere eller mindre fordrukne forældre, for 48 pcts. vedkommende manglede forældrene enhver eller så godt som enhver undervisning, kun $4\frac{1}{2}$ pct. havde oplyste forældre; for 82 pct. hørte forældrene til de besiddelsesløse klasser: 36 pct. vare simple arbejdsmænd uden nogen faglig dannelse, 11 pct. vare i tjenende stillinger.

Endnu tydeligere fremgaa de bestemmende faktorer for forbrydelsen, naar man betragter fangerne selv. $92\frac{1}{2}$ pct. af disse har mere eller mindre slette hjem, en omstændighed, som må tages i betragtning overfor den oplysning, at 60 pct. af fangerne udgik direkte fra hjemmet til strafanstalten. Af de øvrige 40 pct. hjemløse, eller ialt 1677, var 32 pct. vagabonder og landstrygere. Af fangerne manglede 70 pct. næsten enhver undervisning, 27 pct. havde gennemgået kommuneskolerne, kun 3 pct. havde modtaget højere opdragelse. 82 pct. manglede enhver faglig uddannelse, 2 pct. var lediggængere, de øvrige 16 pct. havde uddannelse i håndværk og fabrikstilvirkning. $98\frac{1}{2}$ pct. søgte slet eller mindre godt selskab. — Efter det indtryk, examination og iagttagelse ved modtagelsen gav, udtales, at 45 pct. ingen moralsk følelse besad, 33 pct. muligvis en sådan, 17 pct. vare nogenlunde følsomme, 5 pct. særlig følsomme. Iagttagelserne støttes på, hvilke udslag af sønlige følelser, skam, og agtelse for ejendomsretten der kunde spores hos fangen.

Den forbrydelse, som havde bragt fangen til Elmira, var for 94 pct. krænkelser af ejendomsretten, for resten angreb på personer og fredsbrud. — Fangernes alder angives for 58 pct. at være mellem 16 og 20 år, 32 pct. mellem 20 og 25 år, 10 pct. mellem 25 og 30 år.

Da det nu er en virkelig reform, denne befolkning ved straffen skal undergå, er det betragtet som en nødvendig

konsekvens at anvende det iøvrigt så omstridte princip, den ubestemte dom*). »Ligesålidt som man kan fastsætte en bestemt tid for en lægevidenskabelig kurs tilendebringelse, kan en sådan udmåles for en åndelig reforms opnåelse. Ligesålidt som man sætter den vanvittige i frihed, førend han er helbredet for sit vanvid, kan forbryderen løslades, førend han er helbredet for sin hang til forbrydelsen. Ved den forud fastsatte frist for dommen, løbes der en dobbelt fare: på den ene side at give forbryderen fri i samfundet, medens han endnu er en fare derfor, på den anden side at holde ham fangen, efterat han er ophørt med at være det. Såvel samfundets sikkerhed som forbryderens vel fordrer derfor, at han skal indespærres indtil, men heller ikke udover, det øjeblik, da samfundet atter med ro kan modtage ham mellem sine borgere, en fordring, som kun den ubestemte doms princip kan opfylde. I virkeligheden er da også denne konsekvens fuldt ud anerkendt med hensyn til unge forbrydere, som dømmes til anbringelse i en opdragelsesanstalt. Ligesålidt som man der gribes af betænkeligheder over vanskelighederne ved de udøvende myndigheders skøn over løsladelsestiden, er der grund til at vige tilbage her, hvor strafformålet går jævnsides reformtanken. Men ganske vist er det ikke sandsynligt, at en så stor forandring, som overgangen fra den bestemte til den ubestemte dom bevirker, pludselig kan gennemføres. Principet må derfor forsøges med indskrænkninger. Domstolene må fastsætte et maximum for straffens varighed og indenfor denne termin overlade løsladelsestiden til de strafexekverende myndigheder* (Wines). For Elmiras vedkommende har man dog draget konsekvensen adskilligt videre, idet den eneste grænse, der sættes for opholdet i anstalten, er lovens maximumtid for den forbrydelse, fangen er dømt for at have begået. Indenfor denne vide ramme er det anstaltens bestyrelse overladt at afgøre efter fangens individualitet og de løfter, han giver, når og hvorledes han kan løslades.

*) Lov 24 April 1877.

Den reform, som tilstræbes, er at gøre forbryderen til en nyttig borger i staten. Dette forudsætter, at tre fordringer opfyldes:

- 1) at der skabes betingelser for, at forbryderen kan leve i samfundet uden lovbrud:
- 2) betingelser for, at han vil leve samfundets liv, og
- 3) at det ikke trods både evne og villie gøres ham umuligt eller uforholdsmæssig vanskeligt at genindtræde som borger i staten,

eller, som det også kan siges, metoden må være at skabe evnen, styrke villien og fjerne ydre hindringer for fangens genoptagelse som samfundsmedlem.

Det vigtigste middel til, at fangen senere skal kunne leve hæderligt i samfundet, er, at han kan ernære sig selv, altså har lært et håndværk. Det gælder derfor for anstalten om at have et så stort antal industrigrene til sin rådighed, at der kan tages hensyn til individuelle anlæg hos fangerne og undgås for stor konkurrence udadtil ved indøvelsen af for mange arbejdere i en enkelt gren. Men foruden dette praktiske formål skal arbejdet tillige virke for individerne, som en åndelig løftestang der ved at øve hånd og øje skærper omdømmet og forstanden, vækker kritikken og dermed skaber interessen. Derfor må den rent fabrikmæssige arbejdsdeling, der gør personen til en automat, undgås, hvert enkelt individ må frembringe i det mindste en del af det fælles hele, hvis samlede brugsværdi således også kommer til at bero på ham. Elmira reformatory har derfor fuldstændig brudt med det almindelige amerikanske indtægtsprincip for fangearbejde. Under en stadig kamp med en vakkende og inkonsekvent lovgivning, der svingede fra statsarbejde til kontraktarbejde, atter tilbage til statsarbejde og endelig ganske forbød produktivt arbejde i fængslerne, har anstalten indrettet den ene håndværksskole efter den anden, stadig forøget antallet af sine industrigrene og står, efter at endelig en lov af 1889 med visse indskrænkninger påny har tilladt produktivt arbejde, nu med 26 »trade schools«.

i hvilke undervisning og opdragelse er det ledende princip, medens indtægtshensynet kun spiller en ganske underordnet rolle. Der findes skoler for tømrere, murere, skomagere, skræddere, blikkenslagere, bogbindere, grovsmede, kleinsmede, typografer, malere, stenhuggere osv. Hvert håndværk har sit værksted, hvor undervisning gives såvel theoretisk som praktisk. Enhver ankommen fange henvises til et af værkstederne, såvidt muligt efter hans eget ønske eller efter hans tidligere bestilling. Her lærer han sit håndværk lige fra de første elementære anvisninger til de vanskeligste praktiske opgaver, stedse således, at teorien holder skridt med praxis. I denne hensigt er der givet regler for fremgangsmåden i hvert fag, der er beregnet på 12 måneders undervisning, med bestemte mål for hvad der skal læres i hver måned.

Undervisningskursuset i murarbejde er f. ex. således:

1. måned. Redskaber og materiale; forberedende øvelser i simpel murstenslægning.
2. — De forberedende øvelser fortsatte; der begyndes på finere façadearbejde; hjørner.
3. — Fortsatte øvelser med stigende vanskelighed i façadearbejde og afpusning.
4. — Vinduespiller i forskellige former og størrelser.
5. — Bindingsværk.
6. — Fortsat.
7. — Engelsk bindingsværk.
8. — Fortsat. Flamsk bindingsværk.
9. — Andre specielle arter bindingsværk.
10. — Simple buer.
11. — Videre øvelser i at danne buer.
12. — Opgaver i buer; karniser.

Hvert nyt punkt, der læres, forklares først omhyggeligt. Enhver elev må ikke alene, før han går videre, praktisk kunne udføre de forskellige opgaver, men skriftlig og mundtlig gøre rede for, hvorledes han vil bære sig ad, og forklare grundene dertil. På samme måde gås der frem i hvert

enkelt fag. Stor vægt lægges på tegning, hvorved man søger at vække den første sans for formen, idet eleven skematisk på papiret udarbejder og danner, hvad han senere skal føre ud i virkeligheden. I spidsen for hver afdeling står en øvet mester, hvorhos de mere fremskredne fanger hjælpe og undervise de yngre. Hver enkelt er således under stadig kontrol. Ingen kan nøjes med halvgjort arbejde eller tilsyneladende flid, arbejdet skal udføres og med fuld forståelse. Øje, øre og hånd må uafbrudt være i virksomhed, og medens færdigheden voxer, vænnes hjernen til akkuratesse og opmærksomhed, udvikles smagen og kritiken. Og når fangen har tilendebragt sit 12 måneders kursus, vil han ikke alene stå som en i sit fag vel uddannet arbejder, men ved det arbejde, det har kostet ham, vil han have lært at skatte værdien af praktiske fagkundskaber, selvagtelsen vil være vågnet og dermed den første spire være lagt hos ham til higen efter at begynde og fortsætte en hæderlig virksomhed.

Også højere arbejder drives i anstalten efter samme principer. Således dekorationsarbejde, eisclering, terracottaarbejder, endogså fotografering og radering for de mere intelligente fanger, som vise sig i besiddelse af nogen kunstnerisk sans.

Som positive udslag af denne arbejdsdrift kan nævnes, at de årlige beretninger, smukt trykte og udstyrede med vignetter og illustrationer, forarbejdes på anstaltens grund af dens fanger, samt at en ny stor bygning, som i 1889 blev bygget i Elmira, helt og holdent er bleven til på dens territorium. Ikke blot selve opmuringen er foregået ved fanger, men stenene ere blevne huggede, kalken forarbejdet, taget rejst, afpusning foretagen, dekorations- og udstyrelsesarbejdet besørget af institutets beboere. Man kan forstå, at et sligt værk betragtes med stolthed af dem, som have arbejdet med derpå, og står som et mindesmærke for de andre om, hvad de ved flid og udholdenhed kunne komme til at udrette.

I en af sine beretninger udtaler direktøren derfor også sin glæde over, at han stadig på sine spørgsmål til fangerne om, hvad de tænke at ernære sig ved, når de løslades, erholder det afgjorte svar: »ved mit håndværk. Det håndværk, som jeg har lært her.« Og han fortæller udtalelser fra fanger, der uopfordret meddele deres glæde over at have lært noget ordentligt, som på en gang interesserer dem og senere kan ernære dem, og deres beklagelse over, at de ikke tidligere have været så vidt, da de så sikkert aldrig skulde have forbrudt sig. Og at disse erklæringer ikke ere tomt mundsvejr, viser den kendsgerning, at den langt overvejende part af fangerne, når de løslades, hæderligt arbejder videre i deres forskellige fag. — Anstaltens læge siger i en af sine beretninger: »Det er et interessant syn, når skolen arbejder, at se en gruppe mænd, forbrydere hver og en, samlede om en lærer, opmærksomt lyttende, medens han forklarer et eller andet ikke fuldt forstået stykke i det foreliggende arbejde og gennemgår det atter og atter punkt for punkt, indtil den svageste hjærne kan fatte det.« — Naar man erindrer, at kun fangens egen flid og arbejde, på grund af den ubestemte dom, kan skaffe ham hans frihed tilbage, vil man ikke undre sig over en sådan udtalelse og det billede, den giver.

Arbejdsudbyttet har for 1890 udgjort 20,652 dollars foruden den indirekte indtægt, som indvindes ved forarbejdelse af inventarium og andre brugsgenstande til anstaltens egen forsyning, samt den besparelse, som brugen af fanger til opførelse af ny bygninger, udvidelser og reparationer, og som anslås til 25,663 dollars, bevirker. —

Medens arbejdet giver individet de ydre betingelser for at kunne leve i samfundet og højner hans åndelige niveau således, at han er modtagelig for ny og bedre tilskyndelser, er det skoleundervisningens sag at meddele ham disse og dermed skabe de indre betingelser for et fredeligt borgerliv. Skoleundervisningen drives efter en storartet plan og frembyder flere ejendommelige punkter.

Der gives 3 skolekursus om året, hvert kursus på omtrent 4 måneder. Før hvert kursus' begyndelse inddeles eleverne efter deres kundskaber og indsættes til undervisning hver i sin afdeling. De fremskridt, fangen her gør, er bestemmende for hans anbringelse i næste kursus. Der haves 3 hovedafdelinger, en forberedende afdeling, en mellemafdeling og den øverste læseklasse, »lecture class«. Desuden findes adskillige ekstraklasser, som oprettes efter det praktiske behov, og hvortil elever udvælges fra hele skolen. Den forberedende afdeling er delt i 6 underafdelinger, de 2 andre hver i 2 underafdelinger. Hver klasse har sit værelse, og ingen fange i anstalten er uden undervisning. Denne finder sted om aftenen, når arbejdet er forbi, således at eleverne hver anden aften tilbringe 1½ time i skolen, de øvrige aftener anvendes til at forberede sig på den næste dags lektier. Hertil benyttes ikke læsebøger, som friste eleven til at læse videre og ikke anvende tilbørlig opmærksomhed på, hvad han skal lære, men trykte sedler, der i en kort og koncis form indeholde, hvad der i timen er gennemgået, som spørgsmål og svar. I den næste time afleveres sedlerne, og eleverne høres, hvorpå det næste pensum gennemgås og ny sedler uddeles. For at en elevs præstation skal være tilfredsstillende, må 75 pct. af de stillede spørgsmål være rigtigt besvarede. Besvarelsene ere enten mundtlige eller skulle udarbejdes i skriftlig form. Den hele undervisnings princip er, ikke at uddanne fortrinlige enkeltheder, men at give det hele en grundig og almindelig fordannelse til samfundsfølelsens udvikling.

De fag, hvori der undervises, ere i den forberedende afdeling rent elementære skolefag, som stavning, skrivning, regning osv., stigende i vanskelighed gennem de forskellige underafdelinger, hvoraf den består. I mellemstadiet læres brøkgregning, sætningsanalyse og andre noget højere skolediscipliner samt brevskrivning. I øverste afdeling klasse b læres procentberegning samt unionens historie, i klasse a

jordbeskrivelse, hvorunder naturhistorie, og grundreglerne for civilret og statsøkonomi, navnlig principerne for vareomsætning, de forskellige økonomiske systemer, penge som værdimåler, kredit og debet for den private og for staten. Mellem 60 og 70 pct. af fangerne nå efterhånden op i denne afdeling, medens størstedelen af de øvrige stadig må forblive i den forberedende afdeling. — Ved slutningen af hvert 4 måneders kursus afholdes en examen, hvis udfald er bestemmende for elevens plads i næste kursus.

I ekstraklasserne gives undervisning i praktisk bogføring, verdenshistorie, fysik, matematik m. fl., alt eftersom der findes elever, der i deres fremtidige stillinger ville have brug for særlige kundskaber i en eller anden retning, og som ere avancerede så højt op i klasserne, at de må antages at være modtagelige for sådan højere undervisning. Af særlig interesse er navnlig 2 af disse klasser, der ere optagne som faste bestanddele af skolens plan, nemlig *litteraturklassen* og *klassen for praktisk etik*.

Litteraturklassen blev dannet, da det viste sig, hvor stærk efterspørgsel der var efter bøger fra anstaltens bibliotek. Man kom da til at tænke på, hvilken heldig indflydelse i opdragende retning det vilde have, om disse læselystne personer kunde bringes til ikke alene at læse bøger af lettere, rent underholdende art, men værker af mere tankevækkende indhold, og da grundigt og med forståelse. Klassen blev da oprettet af øverste afdelings elever, og man arbejdede ad to veje hen til formålets opnåelse. Før først at bringe eleven ud over den blotte underholdningsfølelse ved læsningen og vække hans opmærksomhed for, at også dybere liggende interesser ere knyttede til bogen, begyndte man i klassen med at fortælle forskellige forfatteres liv, skildre deres kampe for existens og berømmelse, forklarede, hvorledes deres værker vare blevne til, og påviste, hvorledes forfatterens person kunde spores igennem og bag ved hans værk. Dette måtte eleverne lære på den sædvanlige undervisningsmåde ved trykte sedler. Derpå

fordelte man efter det bedst mulige skøn over hver elevs anlæg enkelte værker af disse forfattere mellem eleverne med pålæg om grundig at sætte sig ind i det foreliggende værk. Når dette var sket, skulde eleven i en skriftlig opgave udvikle et af læreren opgivet thema, hentet fra det læste, om en eller anden grundtanke, en eller anden karakter, referere en begivenhed, gengive indholdet af en samtale o. l. Dette forsøg viste sig hurtigt at indeholde en så god tanke, at det nu i samtlige beretninger roses for at være et meget væsentligt punkt i anstaltens reformarbejde. Medens det fra begyndelsen hilstes af fangerne med uvillie og ligegyldighed, blev de, efter beretningernes udtalelser, tvungne af nødvendigheden, efterhånden mere og mere forstående overfor litteraturen og dens betydning, de tanker, som den indeholdt, og som de kunde komme til skriftlig at gøre rede for, tvang sig ind i deres forestillingskreds og vakte deres opmærksomhed. Hvor den første bog læstes med uvillie, gled de næste lettere, og mødtes sluttelig med positive ønsker om at blive gjort bekendt med dette eller hint værk af samme forfatter. Således gled værket lettere og lettere og er nu udvidet til at omfatte alle videre komne elever, hvorhos bibliotheket er blevet betydeligt forøget. »Enhver, som går igennem vore korridorer,« siges der i en af beretningerne, »kan nu blive vidne til et ejendommeligt syn: en fange, som ved gasblusset studerer ikke en almindelig novelle eller et eventyr, men Shakespeares tragedier, Macauleys historie, Goethes dramaer, filosofiske og religiøse værker.« Den gunstige indflydelse af det højere blik og den udvidede horizon, som disse studier have fremkaldt, og som viser sig på hele anstaltens fysiognomi, i fangernes indbyrdes samkvem, i deres samtaler, i deres breve, i værkstederne og i klasserne, mener bestyrelsen kun at kunne sammenligne med en »åndelig genfødsel,« der ikke alene strækker sig til litteraturen, men giver tørst efter kundskab også på det ethiske, det økonomiske, historiske og naturvidenskabelige område. »I spisesalen ere literære diskussioner stadig oppe

og den tilstedeværende inspektør kaldes hvert øjeblik til voldgiftsmand i brændende stridsspørgsmål.«

Hånd i hånd med literaturklassen går klassen i praktisk etik. I overensstemmelse med almindelige amerikanske principer gives ingen egenlig tvungen religionsundervisning. Ethikklassen kender derfor ikke til nogen dogmatik. Dette anses for heldigt på grund af den praktiske erfaring, at fanger som regel forholde sig fjendtlig overfor al dogmatiserende sædelære. Det gælder mere om at gøre dem indlysende, hvorfor en vis sædelig grundsætning må følges, end fortælle dem, at den skal følges. »Vor opgave må være,« siges der, »først at vække fangens naturlige tørst, før han kan bringes til at drikke af livets vand.« Klassens lærer, C. A. COLLIN, giver i en af beretningerne en skildring af, hvorledes han i et kursus på denne måde drev sin undervisning. »Undgående al prædiken såvelsom alle »morsomheder« gav jeg mig til, simpelt men let og hjærteligt, at udvikle for dem den behageligste måde at leve på. Uden at bryde mig om nogen autoritet, heller ikke bibelen, tog jeg livsproblemet op som for første gang, idet jeg søgte at analogisere individerne i samfundet med lokomotiverne på en demoraliseret jernbane, der alle for vildt afsted, hyppig stødte sammen og gik itu. Idet jeg herigennem udviklede de nødvendige betingelser for legemlig bekvemmelighed og fysisk velbefindende, kom vi snart ind på det almindelige spørgsmål om mådeholdenhed, og jeg gav da en udvikling af grundene for mådeholdenhed modsat totalafholdenhed. — — Fra det legemlige vel fulgte en naturlig overgang til sjælens vel og sjælens sygdomme.« Herved blev da gennemgået de forskellige onde drifter og lidenskaber, der alle ville ende med at gøre individet ulykkeligt, derunder særlig også hævnfølelsen. Her læstes stykker af Platons dialoger højt, med kommentarer, idet læreren søgte at bevise, at det at gøre uret er en større ulykke end at lide uret. Derfra gik han over til at påvise straffen som et lægemiddel for sjælens lidelser. På denne måde fortsattes med

exempler, oplæsninger og overgang til praktiske spørgsmål, som skulde besvares i overensstemmelse med de udviklede principer, herunder også »forretningsmoral«. Efter således at have gjort de sædelige principers praktiske værd klar for eleverne, søgte han at påvise deres høje, evige sandhed for dem. »Her styrtede vi da alle ud i tvivlens og forskningen usikre vande, indtil vi endelig krøb op igen på det ny testaments faste grund.« Nu blev der lejlighed til at drøfte religionens grundsandheder, at udvikle forskellen mellem de forskellige religiøse læresætninger og påvise kristendommen som den højeste sandhed.

For at holde elevernes interesse vågen stilledes der stadig spørgsmål til dem om de foreliggende problemer, ligesom det var tilladt at rette forespørgsler til læreren, som han undertiden overlod det til en elev at besvare, hvorved da fuldstændige diskussioner kunde komme i gang. Efterhånden som udviklingen skred frem, viser Mr. COLLINS beretning, hvorledes det blev mere og mere unødvendigt at stimulere interessen, idet den første ligegyldighed afløstes af opmærksomhed, forespørgslernes antal voxede, diskussionerne tog til, deltagelsen bredte sig videre og videre, så at det til slutning snarere blev nødvendigt at lægge en dæmper på alt for ivrige kundskabssøgende end at anspore klassen til opmærksomhed og eftertanke. Talrige skriftlige forespørgsler indløb til læreren fra elever, der ønskede svar på et eller andet punkt, der forekom dem tvivlsomt, og beretningen giver adskillige eksempler herpå, således om nydelse af spiritus, om det aldrig var tilladt at hævne sig, om der kan siges at være en sjæl til, om et eller andet udtryk kunde kaldes en ed o. l.

Klassen afsluttes med en examination, og i beretningen for 1885 gives eksempler på de stillede spørgsmål og gengives nogle af svarene. Nogle få prøver ville formentlig være af interesse.

1. Forklar og beskriv de to former af kampen for

livet og vis, hvorledes den ene slags kamp virker skadelig, den anden gavnlig.

Svar: Der er to former af kamp for tilværelsen. Den ene er mellem uforbundne individer indbyrdes, den anden går ud på i harmoni med hinanden, i forening med samfundet at få det mest mulige ud af naturen, overensstemmende med naturens love. Den første kamp nedværdiger menneskene til vilde, den sidste udvikler civilisationen.

2. Forklar og giv eksempel på sætningen: noblesse oblige.

Svar 1: At hvert menneske har ansvar i forhold til sine evner og skal bruge sine evner til bedste for samfundet; f. ex. en mand, som har evne til at sætte en fabrik i gang, skal ikke nøjes med at bruge en hakke og en skovl.

Svar 2: Det betyder, at en mands ansvarlighed står i forhold til hans dygtighed. (Af den, som har meget, skal fordres meget).

6. Sammenlign det umoralske i på lovlig vis at udplyndre den svage ved hjælp af højere kundskab, dygtighed eller forretningsstilling, med det umoralske i at udplyndre andre ved overlegne fysiske kræfter, og forklar, hvorfor det ene med rette kaldes civiliseret, det andet barbarisk.

Svar: At udplyndre (hvilket er et meget hårdt ord at bruge) den svage på lovlig vis ved hjælp af overlegen dygtighed kan, tænker jeg, i mange tilfælde forsvares. En mand kan have vundet sin overlegne kundskab ved mange års hårdt studium og skal have nogen fortjeneste deraf. Men at udplyndre andre ved overlegne, fysiske kræfter er og bør stedse betragtes som en forbrydelse og straffes, thi det er barbarisk.

7. Anvend nu teorierne om samfundsmoral på salget af en ejendom, i hvilken der er en kulmine, som kun køberen kender.

Svar 1: Jeg tænker, at hvis man begyndte med at

fortælle ejeren om kulminen, måtte man gå tilbage til den første ejer, men jeg tror, at den fornuftigste moral vilde være at give ejeren en god betaling og så selv tage fordelene, for minen havde ingen værdi for landmanden, før opdagelsen var sket.

Svar 2: Strengt taget er det umoralsk at tage en fordel af en anden på grund af overlegen kundskab. Men som verden er, og folk bære sig ad, synes det mig, at manden vilde have ret til at bevare hemmeligheden og købe ejendommen for en god betaling. Theorien kommer i strid med praxis.

Når man gennemlæser beretningerne, der ved lignende meddelelser om examensopgaverne i alle skolens forskellige fag give et grundigt indblik i den hele ordningsplan, kan det vel ikke undgås, at man studser noget over adskillige af spørgsmålene (f. ex. at beskrive Edisons phonograf, opståelsen af ekko, begreberne værdi, pris, kapital, fordringerne til en kontrakt, fuldmagtsbegrebet o. l.), men det kan dog ikke negtes, at den hele drift med konsekvens og energi er ordnet ud fra det ledende princip, samfundsfølelsens tilvejebringelse, og det synes, som om man under alle omstændigheder må give direktøren ret, når han siger om undervisningens betydning og nytte: »At skride frem fra uvidenhed til en god skoleopdragelse bevirker sådanne forandringer, en sådan væxt af sjælskræfter, at fangen nu, når han stilles overfor lignende omstændigheder, som før drev ham til forbrydelsen, vil være istand til at beherske sin adfærd. Da han besidder større intelligens, ser han instinktmæssig følgerne af slet opførsel klarere, end han tidligere var i stand til, og han vil, selv uden den bevidste villie til at følge god moralsk handlemåde for moralens skyld, være mere i stand til at følge den for klogskabens skyld. Det er, som regel, forgæves at vente en forandring af karakter uden en forandring af sindelag, og uden ny

vaner, som ere resultaterne af opdragelse, kan der ikke med tillid forudsiges nogen varig forandring af sindelaget. At bringe en ung mand bort fra den vane, blindt at adlyde sine drifter, til en opførsel, vanemæssig styret mere eller mindre af fornuften, er at fremkalde en karakterforandring og sædvanlig en forandring til det bedre.

Et interessant træk i anstaltens liv og en naturlig følge af den omtalte undervisning er anstaltens blad, »The Summary«, der under direktørens tilsyn redigeres, trykkes og for en del forfattes af anstaltens fanger. Dets bestemmelse er at fremhæve det gode og fordømme det slette. Det indeholder derfor beretninger om ny og gode tanker, som ere opståede rundt om i verden til menneskehedens vel og lykke, giver et resumé af de vigtigste begivenheder, som optager interesserne blandt publikum, med udeladelse af alle forbryderhistorier, bringer beretninger om anstaltens sager, forsåvidt de vedrøre fangebefolkningen, og indeholder endelig digte, småhistorier og betragtninger, skrevne af fangerne. Der gives adskillige eksempler på sådanne forsøg i beretningerne, og man får herved et tydeligt billede af literatur- og ethikklassens betydning, idet tankerne stadig ere hentede fra den sidstes foredrag, formen tydelig afspejler vedkommende clevs forfatter. Således findes ret skarpsindige dialoger efter Platons mønster, historiske beretninger som Macaulays, enkelte virkelig følte digte i Thomas Moores verseformer etc. Bladet siges at have god indflydelse som en spore for eleverne til flid og selvtænkning og til opvækkelse af en heldig lyst hos dem til at udmærke sig ved gode tanker og smuk form. Bladet oplæses for fangernes øverste hold (1. grad) ved spisetiden og giver hyppig lejlighed til meningsudvexlinger og kritik.

Endnu en faktor af betydning til skabelse af samfundsfølelsen er den militære organisation. Den indførtes oprindelig efter loven af 1888, som forbød alt produktivt arbejde i fængslerne, da man frygtede for at blive nødsaget til at lade fangerne gå ledige, som et surrogat for det af-

brudte arbejde. Inden 40 timer efter lovens emanation var et hold på 60 mand, valgte blandt de mest intelligente og til kommando bedst skikkede fanger, udtaget, som i en hast indøvedes i forberedende militære øvelser. Om denne kerne var inden en måned anstaltens befolkning ordnet som et regiment med fuldt tilbehør af befalingsmænd for 8 kompagnier. Hver morgen og eftermiddag holdtes øvelser, 5—6 timer daglig, exercits, marsch, forberedende øvelser, håndvægtsøvelser o. l. Således forhindrede fangerne fra at »falde i staver« i deres celler, deres helbredstilstand holdtes vedlige, og en god erstatning for arbejdsundervisningen var funden, forsåvidt som fangernes opmærksomhed og flid var taget i fuldt beslag ved øvelserne. Da arbejdet imidlertid kort efter atter optoges, bortfaldt vel den umiddelbare anledning til afholdelsen af øvelserne, men man havde fundet den militære ordning i besiddelse af en så betydelig disciplinær værdi for anstaltens hele virksomhed, at organisationen fortsattes, og anses nu for at være et af anstaltens nyttigste og mest interessante træk. Regimentet består nu af 10 kompagnier, hvert på ca. 100 mand. I spidsen for hvert kompagni står en kaptejn, under ham en premierlieutenant, 2 secondlieutenanter foruden de nødvendige underofficerer. Regimentschefen — obersten — er den eneste person, som ikke er fange. De forskellige grader ere betegnede med særlige kendetegn, og forfremmelser ske ikke alene for militær dygtighed, men hensyn tages til fangens hele opførsel i anstalten, særlig om han har udvist sådanne egenskaber, der kunne berettigede til at anse ham for værdig til at beklæde tillidsposter. Foruden ved øvelserne ere derfor befalingsmændene overordnede i værkstederne, fungere som klasseformænd ved undervisningen og anvendes til andre betroede poster på en sådan måde, at de underordnedes ærgerrighed og lyst til forfremmelse vækkes. Regimentet holder nu øvelser to eftermiddage om ugen, der er påklædningsparade hver aften, alle bevægelser til og fra værkstederne, skolerne, spisesalen og opholdscellerne foregå

i militær orden. Desuden holdes der hver måned konkurrenceøvelser mellem kompagnierne, og det bedste af dem tildeles der et særligt hæderstegn. Regimentet er forsynet med en fane i blå, sorte og røde striber efter de tre grader, hvoraf anstaltens befolkning består, og som hver er udrustet med uniform i en af disse farver. Der bruges geyærer af træ, beslået med jern, malede og indrettede så nøjagtigt som muligt efter almindelige tjenestegeværer, og som alle ere forarbejdede i anstaltens værksteder. Der gives militær undervisning, lige fra de simpleste geværgreb til de mest udviklede marschøvelser, kompagni- og bataillonsexercits. — Brud på disciplinen straffes på samme måde som forseelser i værkstederne og skolen ved mærkesystemet (hvorum senere) og indvirker på fangens opholdstid i anstalten. Er der tvivl om skyldspørgsmålet, sammenkaldes en krigsret af kompagniets officerer, som derpå gør indstilling til direktøren. — Virkningerne af denne militære organisation angives som betydningsfulde ikke alene i fangernes forbedrede holdning og fremtræden, i raskere bevægelser og hurtigere adlyden, men spores tydelig i større åndslivlighed og lettere modtagelighed for indtryk og påvirkninger; der synes også at være meget, som taler for, at, når det store apparat først er sat i gang, kan indflydelsen af den ubetingede lydighedspligt, den fuldstændige gåen ind under et fælles hele, hvoraf den enkelte er et skjult men virksomt led, og den mulighed, der er givet enhver til ved dygtighed at svinge sig i vejret, vanskelig vurderes for højt.

Regimentet har sit musikkorps på 24 mand, ligeledes bestående af fanger, der for største delen ere uddannede i anstalten, hvorfor der stadig holdes en lille skole, hvori der gives undervisning i militærmusik. Korpsset giver af og til koncerter i anstaltens store gård, hvor de militære øvelser afholdes, og træder an hver aften ved påklædningsparaden foran regimentet.

Endnu kan nævnes som midler til samfundsfølelsens vækkelse talrige foredrag, som ere holdte i anstalten af

fremragende humanister eller videnskabsmænd om de mest forskellige, belærende emner, aftenunderholdninger med musik, dilettantkomedier og andre adspredelser for at give fangerne andre indblik i samfundslivet end dem, de erholde ved, hvad de til daglig beskæftige sig med, samt den udstrakte og stærkt benyttede ret, enhver fange har til skriftlig eller mundtlig at rådføre sig med direktøren om sager, der ligge ham på hjerte, og påkalde hans assistance i indre eller ydre kriser, hvorved fangerne bringes til forståelse af, at samfundet ikke blot stiller sine fordringer til dem, men også interesserer sig for dem og ønsker at bidrage så meget som muligt til deres velfærds fremme. Endelig må nævnes, at der er knyttet en protestantisk, en katolsk og en jødisk gejstlig til anstalten, der holder gudstjeneste for de fanger, som ønske at komme i kirke, og hvem de kunne tilkalde, når de måtte føle trang dertil.

Medens man således søger at give fangen de indre og ydre betingelser for at kunne leve i samfundet, sigter et andet indbegreb af forholdsregler til at vække og anspore hans energi, så at der tillige skabes en villie hos ham til at følge det rette, stærk nok til at holde ham oven vande, når han igen slippes ud i livet.

Først blandt disse villievækkende midler står den ubestemte dom. Det er den, som er den bevægende kraft i hele anstaltens maskineri og gør det muligt at få de krav opfyldte, som den hele plan stiller til individerne. Uden den vilde teorierne, hvor vel de end vare udarbejdede, ikke kunne blive andet end utopier og kimærer. Ved den ubestemte dom stilles individet strax overfor nødvendigheden af at gøre en kraftanstrengelse. Ikke i de under alle omstændigheder henglidende dage og måneder ser han sin løsladelsestid nærme sig, kun i et eget udholdende arbejde, i selvovertindelse og kamp kan han søge midlet til sin befrielse. Han ved, at han i en næsten uoverskuelig årrække kan nødes til at forblive, hvor han er, men tillige, at det beror på ham selv, hvorvidt hver

dag, der går, skal være et skridt henimod eller bort fra hans frihed. Hver dag ser han kammerater løslades, ikke ved ydre omstændigheders magt, men takket være deres egen beslutning og kraft, og vil han blive en af dem, må han bruge det samme middel. Dette er ikke, som i så mange andre systemer, fromme miner og gode ord, som let kunne præsteres, men udholdende, flittigt og virksomt arbejde i de forskellige opgaver, som han stilles overfor. Således nødes han til at tage fat, og, uanset den egoistiske bevæggrund, gribes han da af den reformatoriske mølle, som, ikke på grund af fangens beslutning, men ved sin egen indretning og bygning uformærkt fuldbyrder sin omskabende virksomhed.

For nøjere at præcisere, i hvilket omfang reformen således skrider frem og tillige understøtte fangens energi ved at give den kortere mål at stræbe hen til end den fjærne løsladelse, er der indrettet et mærkesystem, som bestemmer fangens hele personlige stilling i anstalten. Hele befolkningen er nemlig inddelt i 3 grader, der ere bestemmende for, hvilke rettigheder og fortrin fangen nyder, uden at dog den foran skildrede behandlingsmåde påvirkes af gradinddelingen. 3. grad er en straffegrad, hvis medlemmer bære en iøjnefaldende rød klædning, deres celler ere kun udstyrede med det nødvendigste, ethvert samkvem mellem medlemmerne er forbudt, og de færdes stadig under strengt tilsyn. Denne klasse tæller ca. 15 pct. af befolkningen. Opholdet her beror på fangens opførsel og flid i hans forskellige beskæftigelser, hvorhos, som omtalt, bestyrelsen ved fortsat dovenskab og modvillie er bemyndiget til at overføre ham til et statsfængsel, hvor han da må udstå lovens maximumsstraf. I 2. grad, hvor alle ny ankomne anbringes, bære fangerne en mørk dragt, deres celler ere bedre udstyrede, de have ret til at gå to og to sammen eller i små klynger under befaling af en 1ste grads fange. De kunne skrive og modtage breve, låne bøger fra bibliotheket og have lys om aftenen. Denne grad tæller

ca. 50 pct. af befolkningen. I 1ste grad bære fangerne en uniform, have større og mere bekvemme celler, spise sammen i en stor spisesal, hvor »The Summary« oplæses, og have ret til samtale under måltiderne. De kunne gå i større grupper og benyttes til tillidsposter som bevogtere, sluttere og befalingsmænd. — Hver grad har sin særegne afdeling i anstaltens bygning.

Opstigning gennem disse grader bestemmes ved mærkerne, der gives for opførsel, arbejde, hvorunder militærdygtighed, samt skolefremskridt. For at kunne avancere må fangen normalt erhverve 3 mærker om måneden i hver af de nævnte 3 discipliner. Fra 3die til 2den grad kan fangen således stige i løbet af 1 eller 2 måneder. For at avancere fra 2den til 1ste grad kræves, at fangen i 6 påfølgende måneder har erhvervet 9 mærker månedlig. Kan han endnu i 6 måneder bibeholde denne status i første grad, vil han kunne opnå løsladelse, når omstændighederne iøvrigt tale derfor. 1 års uafbrudt flid og påpasselighed er således det ordinære minimum for, at fangen kan erhverve sin frihed. Falder han hen i dovenskab i en enkelt måned, vil den opsparede sum i denne grad være tabt for ham, og han må begynde en ny periode, der mindst må vare i 6 måneder, medmindre bestyrelsen undtagelsesvis gengiver ham de tabte points, hvortil den i særlige tilfælde kan være opfordret, ligesom den jo hyppig vil være nødsaget til at tage hensyn til den enkelte fanges evner og lade sig nøje med en mindre mærkesum, når erhvervelsen heraffor denne fange må siges at repræsentere et lignende opbud af energi, og som det normale mærkeantal er for fangerne i almindelighed.

Men foruden at virke som gradmåler for fangernes fremskridt er mærkesystemet tillige det væsentligste middel til disciplinens opretholdelse. Ikke blot dovenskab og forsømmelighed ved arbejde og undervisning, men hvilketsomhelst brud på de givne regler og bestemmelser viser sin indflydelse på mærkerne og dermed på straffetiden. Særlig

grove brud kunne således efter omstændighederne endog bevirke, at fangen forbryder alle erhvervede mærker ved nedsettelse i 3die grad, og derved nøde ham til at begynde helt forfra. Denne bestemmelse, der bevirker, at disciplinen, istedenfor at stå i modstrid til og nedtrykke fangens lyster og tilbøjeligheder, bliver en genstand for hans egen velforståede interesse, der således bringes i samklang med anstaltens, er det, som gør det muligt, at det hele storartede apparat kan sættes i scene, og gør alle de almindelige repressive strafanstaltsstraffe, kat og tamp, overflødige overfor alle andre end 3die grads fanger*).

»Mærkerne blive således for fangerne incarnationen af de personlige behageligheder, de skulle vinde, den tid, som er vunden eller tabt, den kamp og selvovervindelse, de have anvendt, og deres større eller mindre antal giver dem herved ligesom beviset for, at i livet gå de arbejdsomme frem, de uværdige tilbage, det være så i eller udenfor fængslet.« (BROCKWAY).

Hvor nødvendigt det er således på enhver måde at støtte og skærpe disse menneskers mangelfulde og vaklende villiesevne, gives der et tydeligt bevis for i de kort over fangernes mærkestatus, som ere bilagte beretningen for 1885. Man ser her fanger årevis vakle med stigen og fald, snart i ringe grad, snart i vældige bølgelinier, forspilde hele deres status ved et eller andet puds, langsomt stige og atter falde, for endelig jævnt og sikkert at stige fra 2—5 mærker op til 9 og derefter at holde denne status indtil løsladelsen. Reformen er fuldbyrdet, det stille, jævne værk har vist sin virkning.

Imidlertid vil der jo altid være en del fanger, som trods al god villie ere så svagt begavede, så blottede for al villiesevne, at selv den mest indtrængende appel til deres fornuft og selvinteresse bliver frugtesløs. Overfor disse, som altid lade befrygte et tilbagefald, når de engang

*) Iøvrigt savnes der i beretningerne nøjere oplysninger om de disciplinære straffe og det omfang, hvori de anvendes.

må løslades, har man siden 1886 grebet til et originalt middel, der imidlertid synes at have vist sig meget virksomt og har vakt betydelig opsigt i Amerika. Det er anvendelsen af såkaldet »physical training«, som anstaltens læge, dr. WEY, har indført. Han går ud fra; at en muskel ikke blot er et simpelt organ, som har evne til at udføre bevægelser ved at trække sig sammen og påny udvide sig, men en organisme, som styres og beherskes gennem de med musklen organisk forbundne nervetråde ved nervecellerne, hvorfra trådene løbe ud. Nervecellerne regulere altså bevægelserne, og jo flere nerveceller der findes, jo mere indbyrdes forbundne disse ere i nervecentre, desto flere og mere kombinerede bevægelser kunne musklerne udføre. Når musklen øves og derved voxer, udvikles og styrkes tillige det nervecentrum, som styrer den. Et barns og en akrobats muskler bestå af nøjagtigt samme stof, forskellen mellem dem består i nervemaskineriet, hvis udvikling bestemmer, hvilke bevægelser de ere i stand til at udføre, og akrobatens overlegenhed kommer kun af, at hans øvelser have gjort hans nervecentre større, hans nerveceller talrigere, bredere, mere forgrenede og mere udstrakt forbundne med andre celler. Det hele nervesystem beherskes nu fra centralnervesystemet, hjernen og rygraden, og ved at påvirke de periferiske nerver påvirkes derfor også selve centrum, hjernen. Således bringes altså hele legemet under disciplin, villien får et lettere arbejde overfor det, bliver derfor virksommere, hærdes og styrkes. Evnen til opmærksomhed og aktivitet forøges: en ubevidst åndelig forbedring indtræder. Det at træne arme og ben til præcise bevægelser, til at handle i fællesskab er således noget mere end udvikling af muskler og gymnastik i almindelig betydning, det er åndelig øvelse så godt som legemlig. At man ved at udvikle og danne legemet til en bedre fysisk type også udvikler og danner ånden, således at en forøget hjernevirksomhed svarer til den forøgede muskelvirksomhed, er efter dr. WEY's ord anerkendt af de højere læreanstalter og uni-

versiteter, er det videnskabelige grundlag for al sport, og i sig selv en kendsgerning, som ethvert menneske stadig kan overbevise sig om i det daglige liv.

I 1886 foretog dr. Wey sit første experiment med at tage 12 sinker ud af klasserne for at underkaste dem et kursus i legemlig træning. 3 henhørte til 2den grad, 9 til 3die grad, gennemsnitsalderen var 22,9 år, gennemsnitsvægten 133 pd., højden 5' 4 $\frac{1}{2}$ "', sundhedstilstanden god. De sattes strax på faste rationer, netop så store som måtte anses nødvendige for legemets økonomi, og der blev draget nøje omsorg for, at de ikke tilvendte sig mere. Da dr. Wey anså det for at være af stor betydning, at hudfunktionerne foregik så fuldstændigt og kraftigt som muligt, begyndte man med om morgenen at give dem bade, 3 om ugen, den ene uge et karbad og to dampbade, den næste uge omvendt. Karbadet skulde for hver mand vare 15 minutter, derefter anbragtes han på en stenflise, hvor han blev douchet og stænket med varmt og koldt vand, derpå blev legemet slået, indtil huden var rød, musklerne gnedne og æltede, leddene bevægede og bøjede, hvorpå fulgte en stærk afgnidning med et grovt håndklæde eller en tyrkisk badehandske. Dampbadene bestod i, at mændene blev anbragte på sæder 6 fod fra gulvet, hvorpå dampen, 115° F., lededes ind i rummet. Her forblev de i ca. 20 minutter, voldsomt svedende, hvorpå de underkastedes den skildrede behandling på stenflisen af en professionel »trainer«, som opholdt sig på anstalten. Efter denne behandling sendtes de til deres celler, hvor de skulde svøbe sig i deres tæpper og kunde sove indtil middag. Derefter lukkedes de ud og stillede til øvelser i gården, hvor de i over 2 timer gjorde gymnastik, »forberedende øvelser«, håndvægtsøvelser m. m. Således fortsattes i 6 måneder. Den 6 november, da træningen afbrødes, konstateredes en tilvæxt af gennemsnitlig 1,23 pd., en fortrinlig sundhedstilstand, en stærk udvikling af muskelsystemet. Da eleverne derpå gaves tilbage til skolen og værkstedet, viste der sig at være indtrådt en åndelig op-

vågner, en hjernevirksomhed, som aldrig før i deres fængselsliv. Det animalske menneske med dets oxeagtige karaktertræk syntes at være trådt tilbage for det intellektuelle menneske, ansigterne havde mistet deres intetsigende, ubevægelige præg og fået et livligere, mere opvakt udseende, øjet en glans og klarhed, som før ganske havde manglet. Og medens disse personer i de 6 måneder, som gik forud for den legemlige træning, havde stået på et så yderlig lavt åndeligt standpunkt, at de tilsammen kun havde erhvervet 59 mærker af 594, som skulde erhverves (ikke en vidste f. ex., hvad det land hed, hvori de boede) opnåede de i de 6 påfølgende måneder, efter at træningen var ophørt, tilsammen 490 mærker; så meget var deres evne til opmærksomhed, opfattelse og flid hærdet. Og af disse mænd, som ingen havde håbet at kunne hæve op over en kummerlig status, nåede senere 3 at blive løsladte på prøve, 4 avancerede op i 1ste grad, 1 i anden, hvilke 8 fremdeles gav gode løfter. 1 afgik ved døden, og kun 3 faldt efterhånden tilbage til den gamle sløvhed. — Medens dette dr. Wey's første forsøg til en begyndelse mødtes med mistro og ringeagt af anstaltens funktionærer, slog dette resultat dem således, at forsøgene strax genoptoges. Resultaterne viste sig fremdeles overraskende gode; uforbederlige fanger, som havde bragt lærere og mestre til fortvivlelse ved deres uimodtagelighed, viste stadig påfaldende forandring efter at have gennemgået et kursus, og den legemlige træning er nu indført som fast bestanddel i anstaltens behandling af sinker og andre upåvirkelige fanger. Der er opført en bygning til dette brug med en stor øvelsessal samt fuld indretning til bade, massagebehandling o. s. v., og for tiden træneres her 80 fanger, medens der er plads til 200. Hos alle, som ere underkastede behandlingen, iagttages forbedring, hos adskillige iøjnefaldende fremskridt såvel i legemlig som i åndelig henseende. Mange af øvelserne fordre en stor åndelig anspændelse, særlig for hukommelsen, og det udtales, at besøgende ofte ere blevne for-

bavsede ved at se, at en sådan nøjagtighed og præcision var mulig blandt mænd, som ikke særlig vare udvalgte på grund af deres åndelige kapaciteter. Bestyrelsen anser det for givet, at et meget betydeligt procenttal af fangerne ved denne methode ere blevne reddede for samfundet, og dr. Wey udtaler det som sit ønske og håb, at straffeinstitutionerne i deres reformværk ville komme til at se på legemsøvelserne med samme blik som de højere læreanstalter, thi »da vil det kunne ventes, at langt flere mænd end nu ville løslades efter udstået straf, egnede og omskabte til på en hæderlig måde at kunne underholde sig selv.« Som illustration hertil anfører han nogle eksempler fra sin praxis, hvoraf 2 kortelig skulle berøres.

Nr. 1854, en tyv, i højeste grad utilgængelig for moralsk påvirkning, viste en i høj grad slet status. I november 1884 havde han \div 6 points. Den følgende måned opnåede han \div 2, men gik derpå længere og længere ned, indtil han i august 1885 nåede sit minimum \div 16 points. Derefter tog han sig noget sammen, men lige til juli 1887 udviser hans regnskab en uafbrudt række fald og stigninger. I denne måned påbegyndtes træningen, og han opnåede allerede for juli måned 8 points mod 6 i juni, i august steg han til 9, den eneste gang han ved eget arbejde havde opnået denne status i de 32 måneder, han havde været fængslet. I de følgende måneder holdt han sig på 8 points og blev i november givet tilbage til sit almindelige arbejde. Denne mand, den mindst lovende af dem alle, arbejdede derefter mere tilfredsstillende end nogensinde før træningen, og den forbedring, der var sket med ham, bemærkedes af alle oppassere, der hidtil havde stillet sig så skeptisk som vel mulig overfor den tanke at kunne påvirke hjernen ved udvikling af og forøget herredømme over musklerne i arme, ben og hænder. Han blev udvalgt til experimentet, ikke fordi man håbede at kunne overvinde hans østersagtige karakter, men for at få konstateret, om det var muligt selv hos ham at se udslag i åndelig henseende af den systematiske påvirkning af muskelsystemet.

Nr. 2096 var en uopdragen, kejtet bondeknøs, dømt for indbrudstyveri. Han begyndte sit fængselsliv med ladhed og ligegyldighed for alle regler og bestemmelser og var 4 måneder efter ankomsten i 3die grad, hvor han forblev, indtil han fjærnedes fra værkstedet som uforbederlig og blev anbragt ved træneringen. Af alle var han den, som hurtigst påvirkedes af behandlingen, idet han strax i den første måned steg til 9 mærker mod 5 i den foregående. I de 5 måneder, hvori han blev øvet, holdt han uafbrudt 9 mærker, og endnu i 3 måneder efter, at han var givet tilbage til arbejdet, bevarede han den samme status indtil februar 1887, da han faldt ned til 7 mærker på grund af forsøg på »snyderi« ved skoleundervisningen. Allerede i næste måned tog han sig imidlertid op påny og vandt ved hæderligt og oprigtigt arbejde i skole og værksted 6 måneder i træk 9 mærker, hvorefter han i august løslodes. Den forandring, der var foregået med denne knøs, beskrives som storartet. I begyndelsen af sit fangeliv var han en doven, »sjokkende bondeknold«. Han forlod fængslet med vækket ånd, og fødder og ben så godt under sin kommando, at hans marsch gik rask »uden vaklen eller snublen«.*)

Gennemsnitstiden for fangernes ophold i Elmira Reformatory er 21 måneder. Kun 8 pct. nå at blive løsladte efter minimumstidens (1 år) forløb, 64 pct. forblive indtil 2 år, 18 pct. indtil 3 år, ca. 5 pct. indtil lovens maximumstid er nået, resten til forskellige tider mellem disse to sidste grænser.

Den sidste opgave for anstalten bliver da at lette fangerne genindtrædelsen i samfundet, så at de finde de gunstigste betingelser for at kunne udvikle de spirer, behandlingen har nedlagt i dem.

Med dette for øje løslades ingen fange, før der er sikret ham fast, stadigt og passende arbejde enten af anstalten eller af hans venner og pårørende. Med en fuldstændig og god udstyrelse i penge og klæder forlader han

*) »He could walk without interfering or tripping«. (Dr. Wey: physical and industrial training 1888).

da anstalten, men løsladelsen sker kun på prøve eller, som det kaldes, »on parole.« Så længe de ere »on parole«, vedblive de altså at stå under bestyrelsens myndighed og kunne, når som helst de måtte give anledning dertil, fordres tilbageleverede til anstalten gennem de udøvende myndigheder på bestyrelsens rekvisition. Dog har politiet ikke tilsynet med dem, hvorimod der landet over af anstalten er antaget pålidelige private agenter, som skulle våge over de løsladtes færds, men hvem det tillige er gjort til pligt at stå fangen bi med råd og dåd, når han i en eller anden forlegenhed henvender sig til dem. For yderligere at bidrage til opsynet er det pålagt hver fange en gang om måneden at indsende til bestyrelsen eller dens agent en beretning om, hvorledes det går ham, attesteret af hans arbejdsgiver, hvilken beretning skal oplyse, om han stadig har haft arbejde, i modsat fald hvorfor ikke, hvor meget han har tjent, brugt eller lagt op, tilligemed en fuldstændig angivelse af hans omgivelser og hele hans færds. Ønsker han at skifte opholdssted eller beskæftigelse, må bestyrelsens tilladelse indhentes; det pålægges ham at opføre sig hæderligt, ædrueligt og sædeligt, undgå simpelt og slet selskab samt afholde sig fra berusende drikke. Brud på nogen af de fangen pålagte pligter bevirker fangens genindsættelse i anstalten i 2den grad og løsladelse i tidens løb efter de almindelige regler; i mere undskyldelige tilfælde og når fangen frivillig efterkommer bestyrelsens ordre om at vende tilbage til anstalten, nedsættes dog opholdstiden i 2den grad til 3 måneder.

Fangens pligter, medens han er »on parole«, ere angivne i et dokument, som skal overgives ham ved løsladelsen, og som slutter med følgende smukke ord:

»Bestyrelsen har en varm og venskabelig interesse for Dem, både for Deres egen og for samfundets skyld. De behøver ikke at frygte for at henvende Dem til direktøren, hvis De skulde miste Deres stilling eller blive arbejdsudygtig ved sygdom. I al den tid, De er »on parole«, kan De forlade Dem på bestyrelsens og direktørens hjælp og råd,

og De vil i anstalten finde et sikkert tilflugtssted i tilfælde af, at uheld skulde ramme Dem.«

I henhold hertil hænder det ikke sjældent, at fanger frivillig i kritiske situationer vende tilbage til anstalten, hvor de da forblive som gæster, indtil der er skaffet dem arbejde eller anden hjælp.

Når fangen i 6 måneder har opført sig hæderlig og vel, gives der ham fuldstændig løsladelse, der lyder på, at man ikke længere ser nogen grund til at forhindre ham fra at blive en god, agtet og nyttig borger. Lovgivningen understøtter anstalten i bestræbelserne herfor ved at bestemme, at ingen, som løslades fra Elmira Reformatory, skal lide nogen indskrænkning i sine borgerlige rettigheder, uanset den forbrydelse, for hvilken han har været dømt.

Til slutning skal nogle bemærkninger gøres om, hvilke resultater anstalten kan opvise. I al den tid, Elmira Reformatory har bestået, har den modtaget 4550 fanger. Heraf ere ca. 6 pct. eller 271 overførte til andre fængsler. Når endvidere fradrages dem, som endnu befinde sig i anstalten, ere døde, løsladte efter maximumstid o. l., bliver der 2611 tilbage, som i tidens løb ere løsladte på prøve, 14 som ere ubetinget løsladte. Af disse 2611 er 179 vendte tilbage til anstalten på grund af brud på de pålagte forpligtelser. Heraf ere 85 påny løsladte, de øvrige forblevne i anstalten, løsladte efter maximumstidens udløb, overførte til statsfængslerne o. l. Af disse 85 ere 17 anden gang vendte tilbage af samme grund. 8 af disse ere påny løsladte på prøve, 3 af disse 8 tredie gang vendte tilbage. Af disse ere 2 løsladte efter udstået maximumsstraf, 1 løsladt efter særlig ordre fra bestyrelsen. Man ser altså, at brud på løsladelsespligterne ikke forekomme i noget stort omfang, idet 94 pct. af de løsladte ikke vende tilbage til anstalten. Vigtigere er det at få afgjort, hvor stort procentantallet er på dem, som begå ny forbrydelser og derfor sendes til statsfængslerne. Her må imidlertid erindres, at en sammenligning mellem Elmira Reformatory's recidivprocent og

andre fængslers eller landes vanskelig kan gøres, på den ene side fordi Elmiras procentantal ikke skrues op af de gamle vaneforbrydere, på den anden side ikke holdes nede af dem, som væsentligst senere holde sig fri for forbrydelser, nemlig lejlighedsforbrydere. Da imidlertid de almindelige recidivangivelser omfatte alle 3 forbryderkategorier under et, må man, opgivende enhver jævnførelse, holde sig til den betragtning, at af de forbrydere, som Elmira optager, og som altså efter domstolens skøn antages, hvis de overlades til sig selv, at være prædestinerede til at blive vaneforbrydere, er gennemsnitlig $\frac{6}{7}$, for de senere år ca. $\frac{9}{10}$, bragte til at leve et hæderligt og arbejdsomt liv. Og blandt de 15 pct., nu 11 pct., som danne resten, er det endda kun $3\frac{1}{2}$ pct., som vides at være faldne tilbage til forbrydelsen, medens de øvrige regnes for tilbagefaldne, fordi man intet ved om deres senere vandel.

Det synes således, når man vil afgive sin dom om Elmira Reformatory, såvidt den kan fældes uden selvsyn, at man kan underskrive følgende udtalelse af direktøren i beretningen for 1889:

»Staten har nu i Elmira Reformatory en koloni, hvis indretninger næppe overgås af noget fængsel i verden. Den er et mindesmærke for statens og tidens intelligens, humanitet og højmodighed. Den er banebryderen for 6 nu eksisterende statsreformatorier og forbilledet for adskillige staters lovgivningsreform. Dens metode er rationel, dens resultater tilfredsstillende, men det bedste vidnesbyrd om dens velgerninger ses ved den daglige omgang og iagttagelse kun af dem, som bestyre den.«

Og det må tilføjes, at trods al indbyrdes konkurrence mellem de forskellige amerikanske stater hersker der ved fængselskongresserne kun en mening om institutionens fortræffelighed. Den eneste indvending, der rejses, er den, at man ikke har sørget for at gøre dens navn og dens nytte tilstrækkelig bekendt.

Aug. Goll.
Cand. juris.